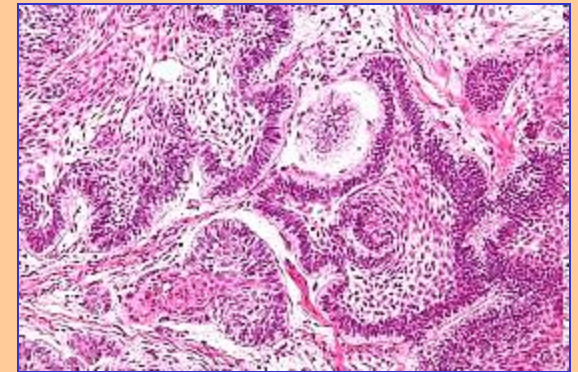

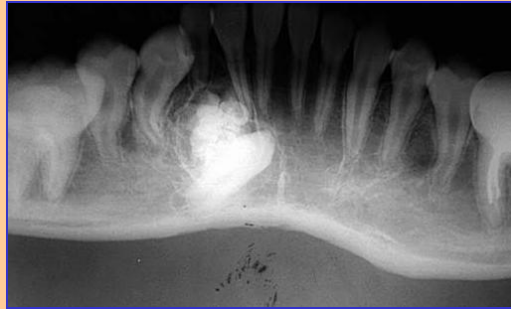
Odontogén tumorok

Dr. Zalatnai Attila

ODONTOMÁK

Nem daganatos, fejlődési zavaron alapuló képletek, melyek zománcot és dentint is tartalmaznak.

1. Dens invaginatus (dens in dente)

Korai fogfejlődési stádiumban a zománcszerv a gyökér felé invaginálódik

pulpitis veszélye

2. Dens evaginatus

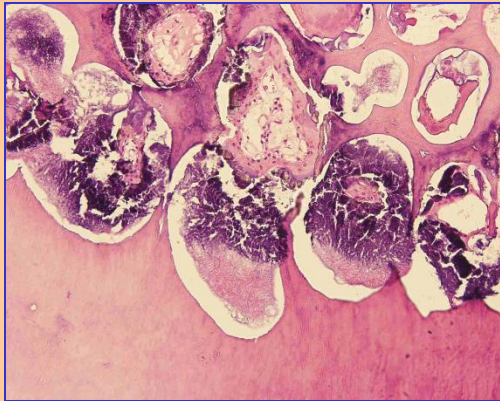
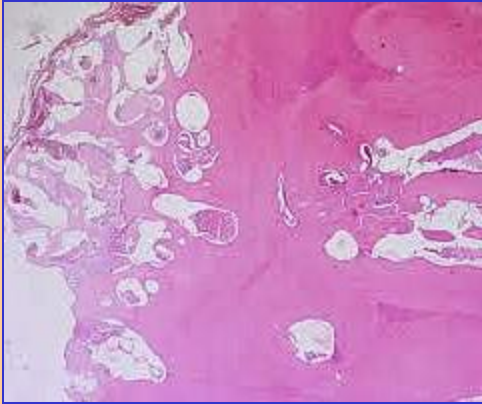
Kisőrlők occlusio felszínéből kiemelkedő göb,
zománcborítással

3. Enameloma

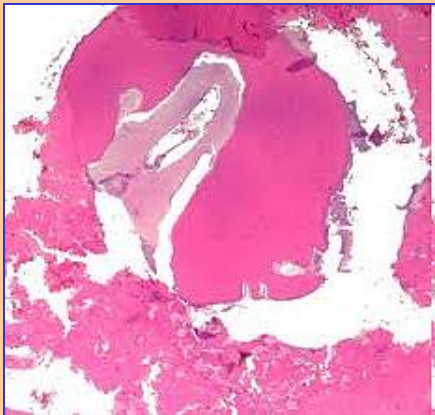
Kis zománcsziget a foggyökéren
Tünetmentes; véletlen lelet

4. Complex odontoma (dentalis hamartoma)

- tumorszerű képlet, szabálytalanul rendeződő fogszövettel
- 20-30 éves korban, a mandibula molaris régiójában
- lassan nő, fájdalomtalan
- rendszerint véletlen lelet
- néha radier elhelyezkedésű struktúrák
- szabálytalan elrendeződésben zománc, dentin, cement,
 - + változó arányban odontogén epithelium, vagy mesenchyma

5. Compound odontoma

- előrehaladottabb differenciáció
- számos kis, fogra emlékeztető képletet tartalmaz (denticulusok)
- „bag of marbles”
- 20 éves kor alatt
- főleg elülső maxillában
- kevésbé hajlamos növekedésre
- társulhat calcifikáló odontogen cystával

BENIGNUS TUMOROK CSOPORTJAI (WHO)

Többnyire fiatalokban; lassan növekvő; intraossealis

- a./ Odontogen epithelium érett, fibrosus stromával, odontogen ectomesenchyma nélkül
- b./ Odontogen epithelium odontogen ectomesenchymával, kemény szövet képződésével, vagy anélkül
- c./ Mesenchyma és/vagy odontogen ectomesenchyma epithelium jelenlétével, vagy anélkül

MALIGNUS TUMOROK CSOPORTJAI

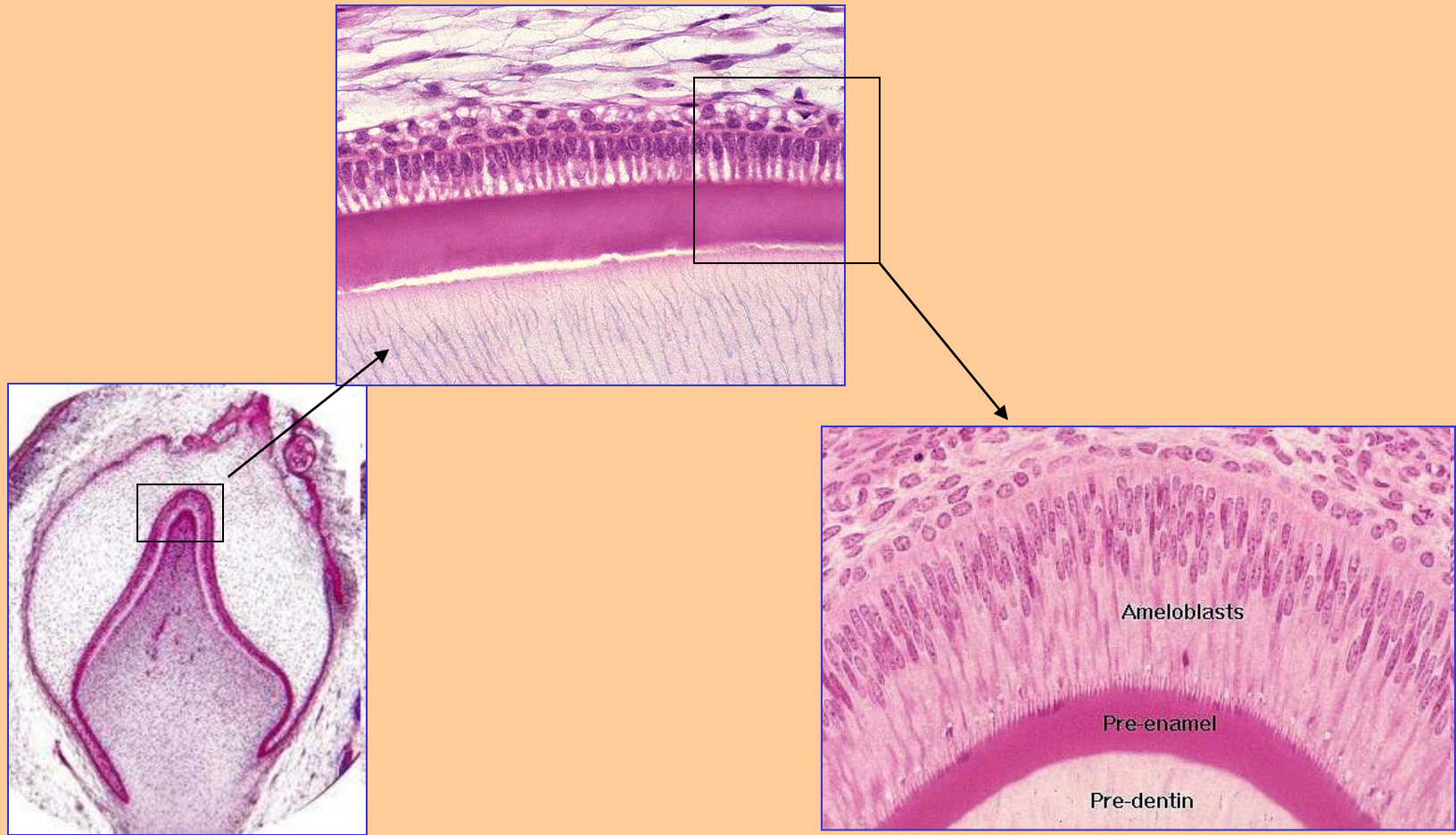
- a./ Odontogen carcinomák
- b./ Odontogen sarcomák

BENIGNUS TUMOROK 1.

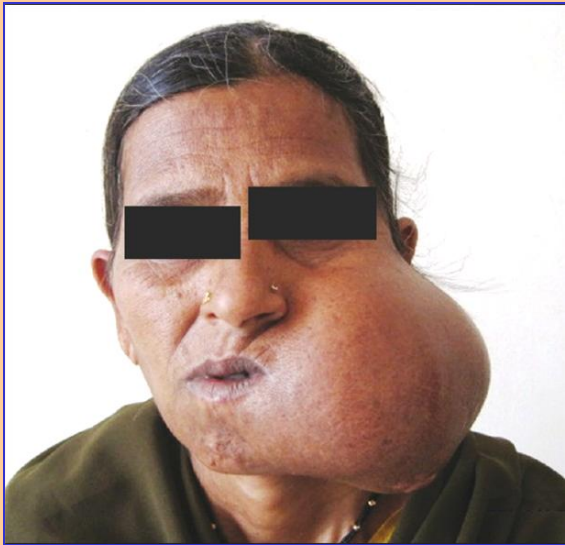
a./ Odontogen epithelium érett, fibrosus stromával, odontogen ectomesenchyma nélkül

- Ameloblastoma, solid/multicysticus
- Ameloblastoma, extraossealis/peripheriás
- Ameloblastoma, desmoplasticus
- Ameloblastoma, unicysticus
- Squamosus odontogen tumor
- Calcifikáló epithelialialis odontogen tumor (= Pindborg-tumor)
- Adenomatoid odontogen tumor
- Keratocystás odontogen tumor * (= odontogen keratocysta)

Fog fejlődése

Ameloblastoma (német irodalom: adamantinoma)

- Odontogen tumorok 10%-a európaiakban
60%-a feketékben
- Benignus, de localisan invasív
- Széles életkori határ (főleg: 40-50 év)
- 80% mandibulában (corticalis ép)
- Lassú növekedés, kezdetben véletlen lelet
- Maxillában: beterjedhet a sinusokban
- Fogak lazulása

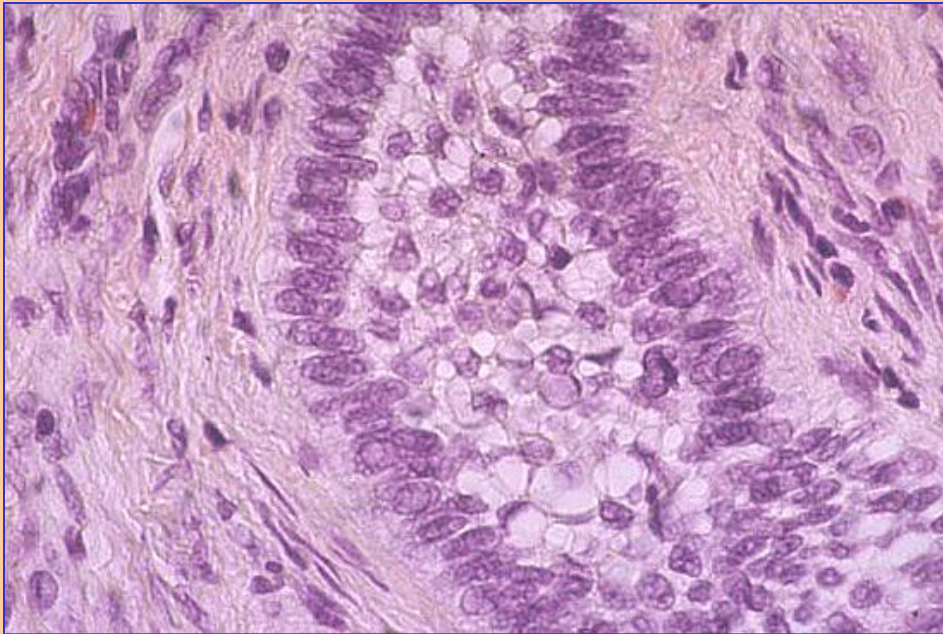
Rtg: többrekeszes, szappanbuborékszerű felritkulás
foggyökerek körül változó fokú resorptio
bölcsességfog körül utánozhat follicularis cystát

Ddg.: odontogen cysta

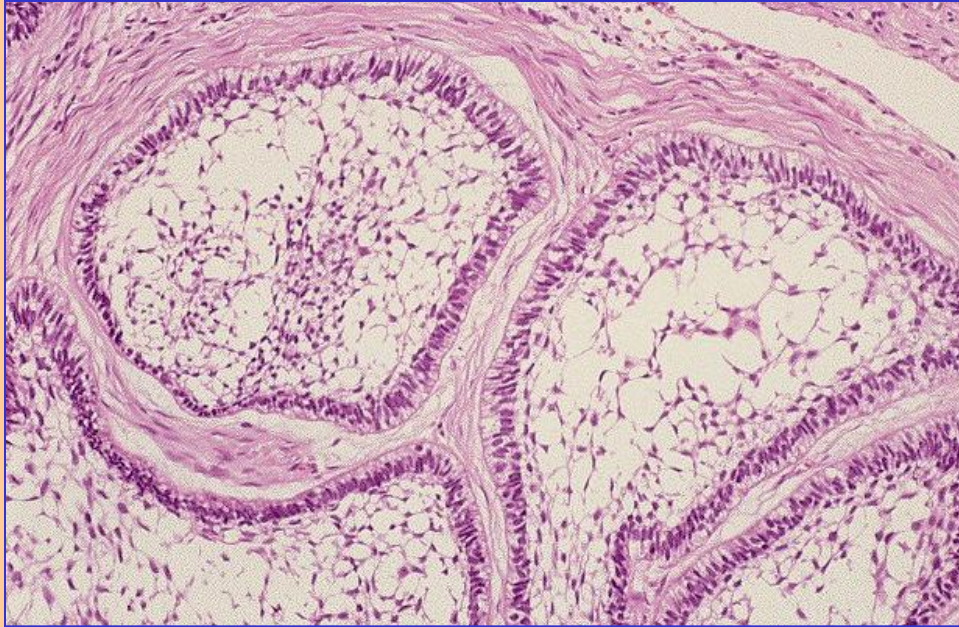
Ameloblastoma

Szövettan: változatos

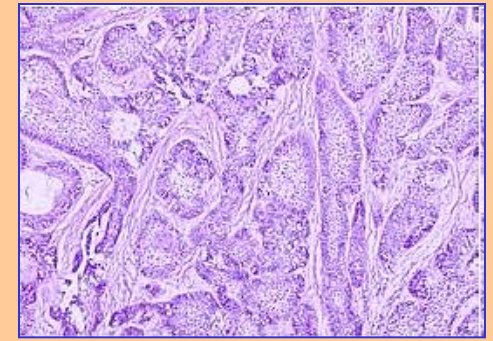
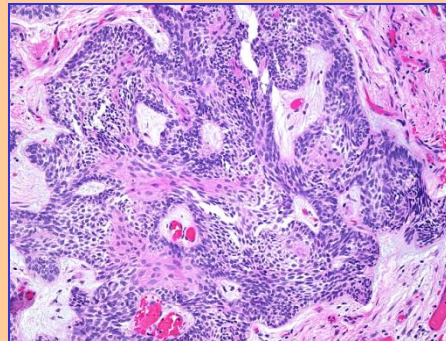
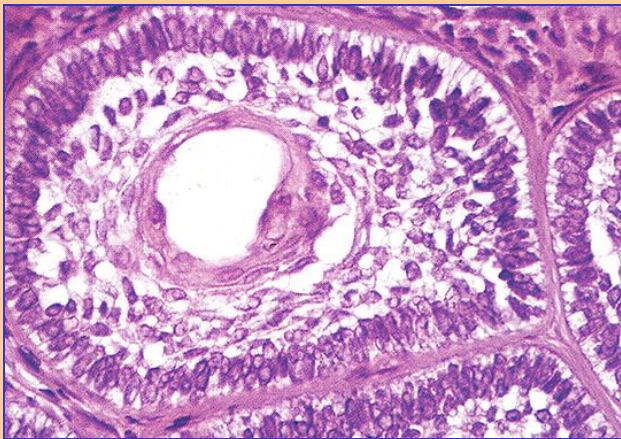
2 fő jelleg: follicularis
plexiform

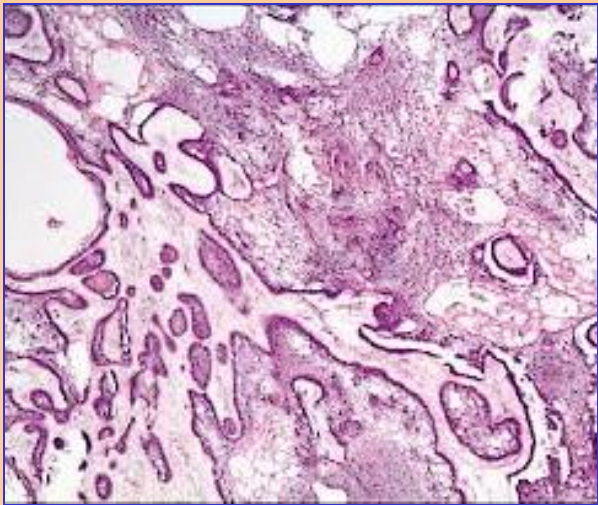
Follicularis ameloblastoma

- érett, fibrosus stroma
- fejlődő fogakra emlékeztető kerek szigetek
- centrális laza, csillag alakú sejtek
- széleken ameloblastokra emlékeztető sejtek
- variánsok: microcystás, laphám-metaplasia, granular sejtés
- magok: reverz polaritás!

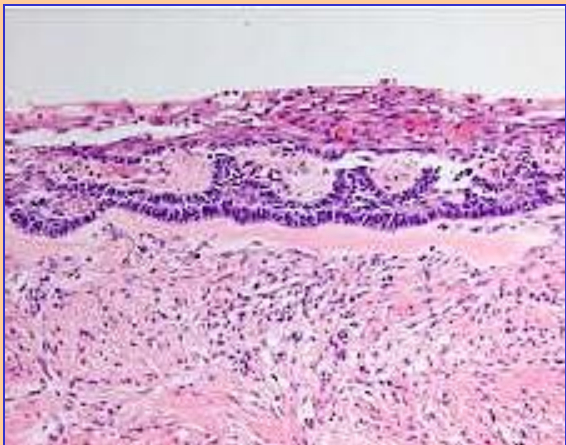

Plexiform ameloblastoma

- anastomozáló kötegek
- degeneratív jelek, cytás degeneratio lehet

Unicysticus ameloblastoma

- fiatalabb életkorban (20 – 30 év)
- nem különíthető el dentigerosus cystától

Perifériás (extraossealis) ameloblastoma

- gingivalis tumor (nem érinti a csontot!)
- kevésbé invazív
- főleg basaloid sejtekből épül fel

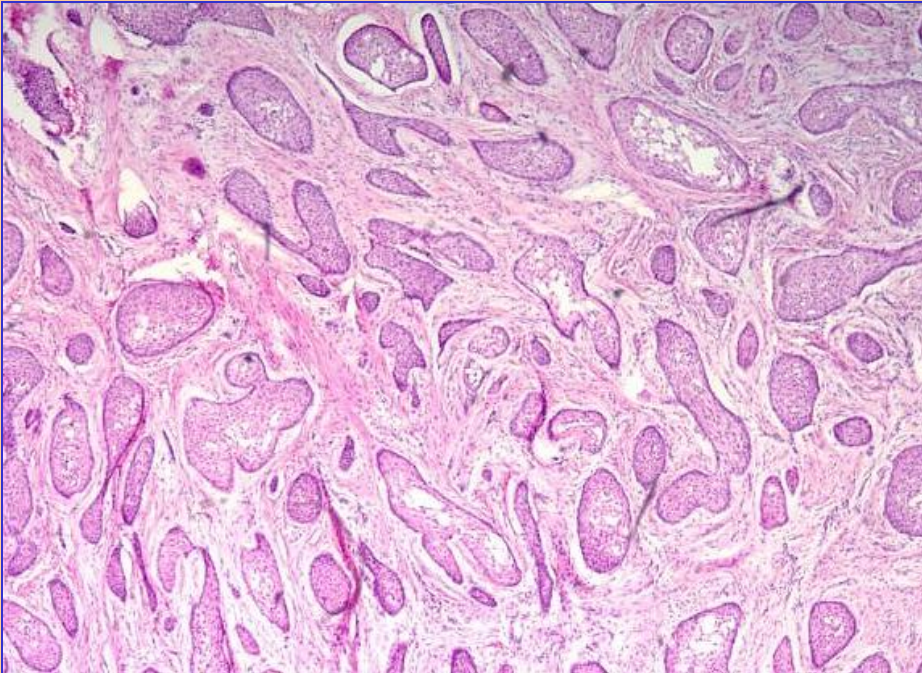
Ameloblastomák biológiai viselkedése

Évtizedekig fennállhat

Kezdetben expanszív, majd invazív

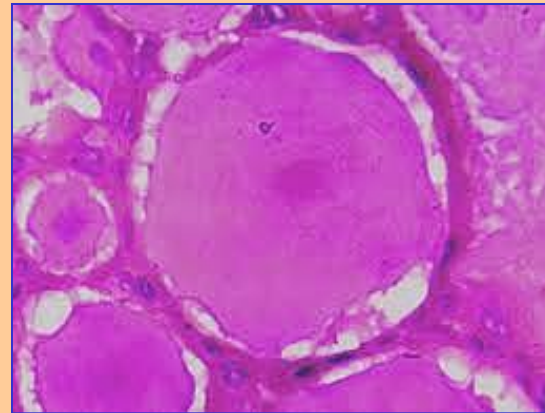
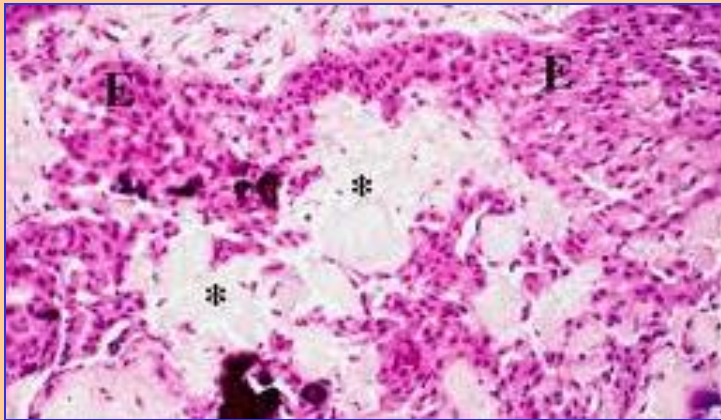
Recidivakészség: 30 – 100 % (gyakori a késői recidiva)

Squamosus odontogen tumor

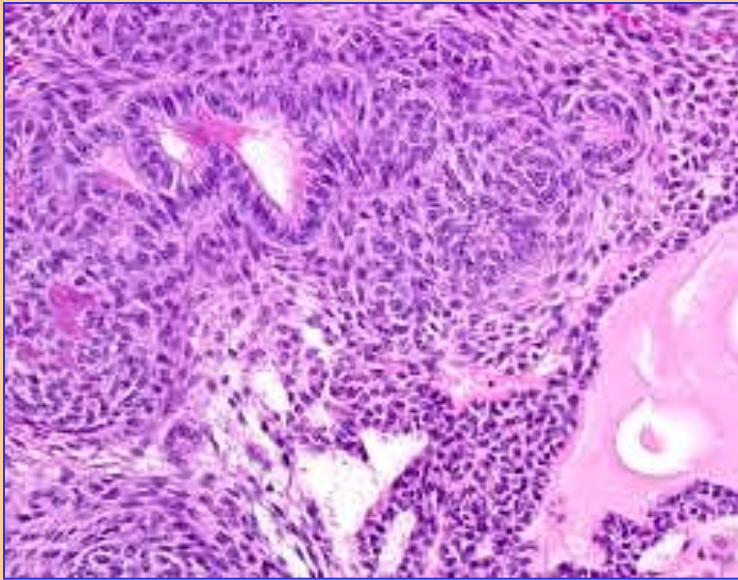
- rtg: élesen körülírt felritkulás, sclerotikus szegéllyel
- foggyökér közelében
- szabálytalan laphámszigetek fibrosus stromában
- vsz. a Malassez-szigetektől ered

Calcifikáló epithelialis odontogen tumor (= Pindborg-tumor)

- mandibulában
- rtg.: szabálytalan
- fibrosus stromában szabálytalan hámszigetek
- jelentős polymorphia (NEM jelent malignitást!)
- mészgolyók
- néha amyloid
- kevésbé agresszív, mint az ameloblastoma

Adenomatoid odontogen tumor

- fiatalkori (20-30 év)
- főleg a maxilla elülső részén
- lassan növekvő duzzanat
- rtg: jól körülírt, felritkulás
- néha át nem tört foggal kapcsolódik

- jól körülírt, solid / részben cysticus / cysticus
- nagyon kevés stroma
- az epithelium ductusokat, tubulusokat képez, ameloblastokra emlékeztet
- néha calcifikálhat
- recidiva nincs

BENIGNUS TUMOROK 2.

b./ Odontogen epithelium odontogen ectomesenchymával, kemény szövet képződésével, vagy anélkül

- Ameloblastos fibroma
- Ameloblastos fibrodentinoma
- Ameloblastos fibro-odontoma
- Odontoameloblastoma
- Calcifikáló cysticus odontogen tumor ** (Gorlin-cysta)
- Dentinogen szellemsejtes tumor

Ameloblastos fibroma

- 20 év alatti fiatalok
- benignus, de recidiválhat
- erősen sejtdús mesenchyma
- mind a hám, mind a mesenchymalis elemek daganatosak

(vö.: ameloblastoma!)

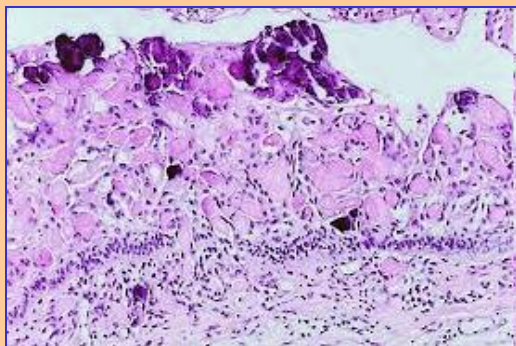
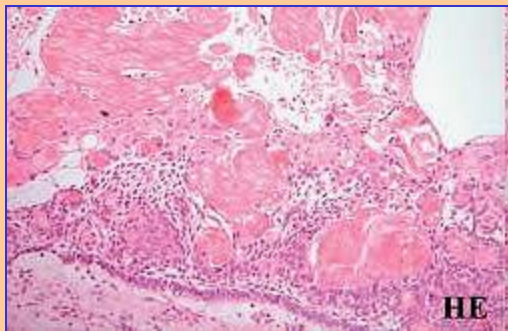

- jól körülírt
- lassan növekvő duzzanat

Calcifikáló cysticus odontogen tumor ** (Gorlin-cysta) Dentinogen szellemsejtes tumor

- inkább hamartoma, mint valódi daganat
- 40 év alattiakban gyakoribb
- mandibulát, maxillát is érintheti
- lassan növő, de egyébként tünetmentes képlet
- rtg: jól körülírt, unilocularis v. multilocularis felritkulás

- basalis, ameloblast-szerű sejtek
- laza, csillag-alakú sejtek rétege
- keratinizált „szellemsejtek”
- apró, elmeszesedett gócok
- néha óriássejtek
- dentinogen szellemsejtes tumor: solid, rendezetlen szerkezet

BENIGNUS TUMOROK 3.

C./ Mesenchyma és/vagy odontogen ectomesenchyma epithelium jelenlétével, vagy anélkül

- Odontogen fibroma
- Odontogen myxoma / myxofibroma
- Cementoblastoma

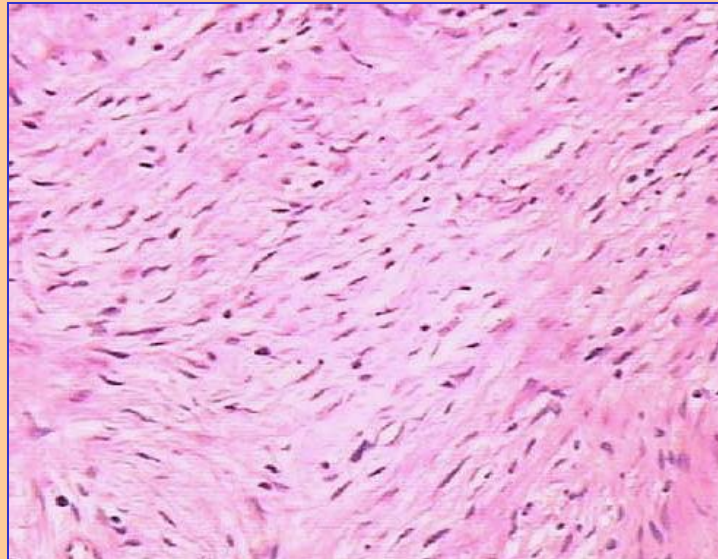
Csontos laesiok

- Ossifikáló fibroma
- Fibrosus dysplasia
- Csontos dysplasia
- Centralis óriássejtes lesio (granuloma)
- Cherubismus
- Aneurysmáló csontcysta
- Egyszerű csontcysta

Odontogen fibroma

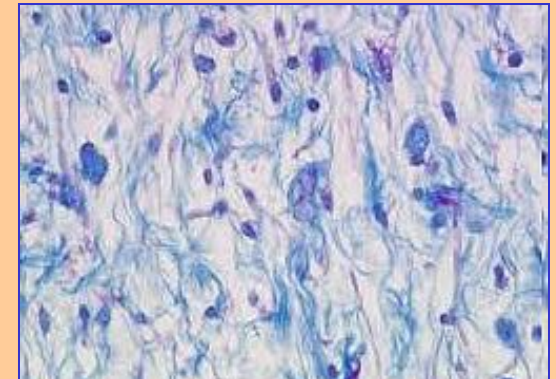
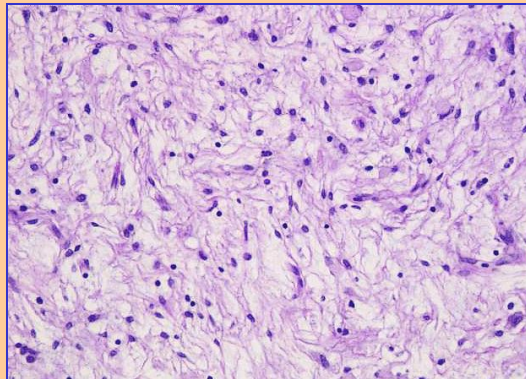
- mesenchymalis dentalis szövetekből ered (periodontalis ligamentum, dentalis papilla...)
- jól körülírt
- könnyen kifejthető
- érett fibroblasztos proliferáció

Odontogen myxoma/myxofibroma

- benignus, de localisan invasiv
- rtg.: multilocularis felritkulás
- környezetében a foggyökér felszívódhat
- jól körülírt, de nincs tokja
- bőséges kötőszöveti alapállomány
- csillag alakú sejtek (néha odontogén hám maradványai is)
- bőséges GAG alapállomány
- változó mennyiségű kollagén
- recidiva: 10 – 30 %

MALIGNUS TUMOROK

Odontogen carcinomák

- Metastatizáló (malignus) ameloblastoma
- Ameloblastos carcinoma
- Primér intraossealis laphámrák (solid, eredhet odontogen keratocystából)
- Világos sejtes odontogen carcinoma
- Szellemsejtes odontogen carcinoma

Odontogen sarcomák

- Ameloblastos fibrosarcoma
- Ameloblastos fibrodentino-és fibro-odontosarcoma

Ameloblastos carcinoma

Follicularis v. plexiform

Hypercellularis csillag-alakú sejtekből álló stroma

Erős mitotikus aktivitás

Változó fokú polymorphia

Odontogén sarcoma

Többnyire fibrosarcoma

Ameloblastos fibroma malignus párja

Tartalmazhat nem-daganatos kemény szöveteket is

